

Kwalificatiedossier Bevelvoerder Incidentbestrijding luchtvaartuigen

Versie: 1.0 1 januari 2025

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid Nederlandse Vereniging van Luchthavens (NVL)
Postbus 7010 College van Commandanten Brandweren
6801 HA Arnhem Luchthaventerreinen (CCBL)
Kemperbergerweg 783, Arnhem info@luchthavens.org
www.nipv.nl
info@nipv.nl
088 274 74 00

Colofon

Opdrachtgever: Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding
Contactpersoon: Voorzitter CCBL
Titel: Kwalificatiedossier Manschap Incidentbestrijding luchtvaartuigen
Datum: 1 januari 2025
Status: Definitief
Versie: 1.0
Auteurs: Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	5
Deel C Competenties	8
Deel D Uitwerking kerntaken	10
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	13
Deel F Verantwoording	14
Bijlage 1 Namenlijst	16
Bijlage 2 Begrippen	17

Inleiding

Opbouw dossier

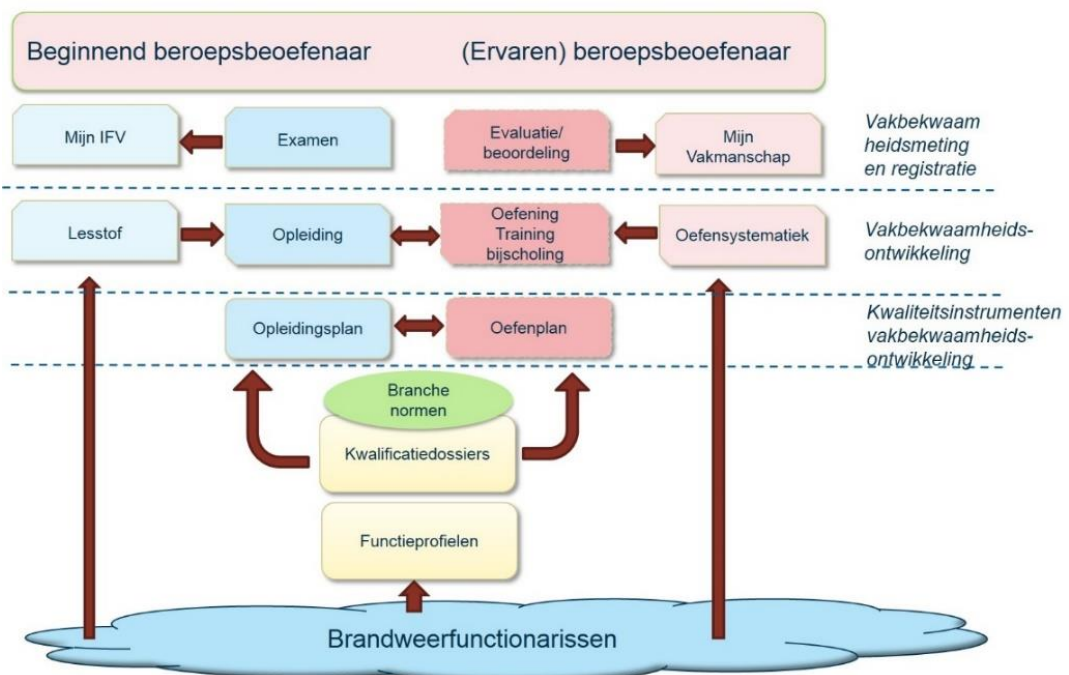
Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor manschap incidentbestrijding luchtvaartuigen op een luchthaven binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert
- Deel B Beschrijving van kerntaken
- Deel C Beschrijving van competenties
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in het opleidingsplan.

Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan. Onderstaand schema geeft deze samenhang weer.



Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de context van de luchthavenbrandweer

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen geeft leiding aan de manschappen incidentbestrijding luchtvaartuigen van een bluseenheid¹, die onder zijn bevel vallen, om het incident te bestrijden. Hij² draagt zorg voor de veiligheidsaspecten tijdens het incident.

De situatie ter plaatse is bepalend voor de uit te voeren taken. Bij de bestrijding van het incident beschikt hij over de standaardbepakking van de bluseenheid.

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen werkt in de repressieve dienst van een luchthavenbrandweer. Hij voert zijn werkzaamheden voor het grootste deel uit op de plaats van het incident, ongeacht het tijdstip van de dag. Hij handelt conform het ter plaatse geldende calamiteitenplan van de luchthaven en rampbestrijdingsplan.

A.2 Positie van de functie

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen heeft bij het incident de leiding over de manschappen incidentbestrijding luchtvaartuigen die onder zijn bevel vallen. De bevelvoerder maakt een inschatting van de omvang van het incident en kwalificeert het incident.

Bovenstaande onderdelen worden uitgevoerd in de context van een luchthaven.

Luchthavens zijn ingedeeld in verschillende categorieën (categorie 1 t/m 10). Deze categorieën zeggen iets over de grootte van de vliegtuigen die er landen. Hoe groter het getal, des te groter de vliegtuigen die er mogen landen. De middelen van de brandweer zijn afgestemd op het categorienummer van de luchthaven. Dit kwalificatiedossier richt zich op bevelvoerders die werkzaam zijn op luchthavens vanaf categorie 4. Voor luchthavens van categorie 1 t/m 3 geldt de norm dat leden van de brandweer in het bezit moeten zijn van een 'Certificaat Vliegtuigbrandbestrijding kleine luchtvaart'.

A.3 Complexiteit van de functie

Bij de incidentbestrijding werkt de bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen volgens uitrukprocedures en veiligheidsuitgangspunten en draagt zorg voor de veiligheid van zichzelf, zijn manschappen incidentbestrijding luchtvaartuigen en derden.

De werkzaamheden variëren en worden in wisselende en van tevoren niet bekende situaties toegepast. Hierbij kan het nodig zijn van procedures af te wijken en creatief een oplossing te zoeken, zonder dat de veiligheid in het geding komt en het beoogde resultaat wordt behaald.

¹ Bluseenheid, dit zijn een of meer blusvoertuigen -genaamd crashtender(s)- met bemanning.

² Overal waar de functionaris in dit document met "hij" wordt aangeduid, kan ook "zij" worden gelezen.

Daarnaast moet in acht worden genomen dat het incident over het algemeen dynamisch is en in een slecht overzichtelijke omgeving plaatsvindt.

Deel B Overzicht kerntaken³

Kerntaak 1 Uitrukken naar het incident

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen rukt met de manschap(pen) die onder zijn bevel vallen uit naar het incident. Hij komt, voor zover mogelijk, voorbereid ter plaatse.

Kerntaak 2 Verkennen van het incident

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen verkent (tijdens het aanrijden door uitvragen en waarnemen) en/of laat, onder zijn leiding, de manschappen incidentbestrijding luchtvaartuigen methodisch en veilig het incident verkennen. Op basis van de bevindingen besluit hij welke inzetactie hij toe gaat passen. Hij ziet tevens toe op een juiste positionering van de voertuigen.

Kerntaak 3 Bestrijden van het incident

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen bestrijdt het incident op basis van zijn inzetactie. Hij geeft daarbij leiding aan de bluseenheid die onder zijn bevel staan. Hij geeft duidelijke opdrachten en controleert of deze het beoogde resultaat opleveren. Hij stemt multidisciplinaire samenwerking af met derden, de OSC of de AFO.

Kerntaak 4 Herstellen na het incident

De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen coördineert de personele en materiële nazorg van zijn bluseenheid, inclusief de evaluatie van het proces en het functioneren. Hij zorgt voor de administratieve afhandeling van het incident.

³ De volgorde van de kerntaken volgt niet altijd de aanpak van het incident.

Deel C Competenties

Competentie: besluitvaardigheid

Niveau C (afwegen)

- > Neemt beargumenteerd een beslissing.
- > Weegt feiten tegen elkaar af, besluit op basis van deze feiten en houdt rekening met de gevolgen daarvan.
- > Neemt besluiten in minder bekende situaties en neemt doordachte besluiten die collega's of klanten kunnen betreffen.
- > Maakt vlot afwegingen en hakt knopen door.
- > Gaat bij het nemen van beslissingen weloverwogen te werk.

Competentie: leidinggeven

Niveau C (bijsturen)

- > Geeft regelmatig feedback ten aanzien van de uitvoering.
- > Stuurt medewerkers bij wanneer de situatie daar om vraagt.
- > Motiveert medewerkers om taken tot een goed einde te brengen.
- > Biedt houvast bij de uitvoer van taken, door bijvoorbeeld passende handvaten aan te reiken.
- > Geeft prioriteiten duidelijk aan.

Competentie: creativiteit

Niveau C (reageren)

- > Speelt in op wisselende situaties en omstandigheden vanuit eigen inzicht en interpretatie binnen bekende werkwijzen.
- > Bekijkt gemakkelijk van verschillende kanten een probleem en kan zich hierbij verplaatsen in de verschillende partijen.
- > Bekijkt problemen vanuit onverwachtse invalshoeken.
- > Komt snel met nieuwe inzichten.

Competentie: samenwerken

Niveau C (terugkoppelen)

- > Geeft anderen ruimte om voor hun mening uit te komen en luistert goed.
- > Streeft gezamenlijke doelen na.
- > Koppelt op tijd terug.
- > Biedt gevraagd en ongevraagd hulp indien nodig.
- > Wisselt proactief argumenten, ideeën en informatie uit met anderen.

Competentie: stressbestendigheid

Niveau C (voorbeeld zijn)

- > Geeft bij tijdsdruk of tegenslag weloverwogen prioriteit aan aspecten van het eigen werk en blijft doeltreffend handelen.
- > Is een voorbeeld voor anderen door rustig en adequaat optreden.
- > Ziet het betrekkelijke in van tegenwerpingen en laat zich hierdoor niet meeslepen in emotionele meningsverschillen.
- > Bewaart de kalmte wanneer de situatie uit de hand dreigt te lopen.
- > Toont zich niet snel gespannen op het werk.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1 Uitrukken naar het incident	
1.1.	Werkzaamheden
1.1.1.	Vormt op basis van beperkte informatie een beeld van de situatie en maakt een voorlopig tactisch inzetplan.
1.1.2.	Past uitrukprocedures en -scenario's gericht op incidentbestrijding luchtvaartuigen toe.
1.1.3.	Verkent tijdens het aanrijden door uitvragen en waarnemen.
1.1.4.	Informeert de manschappen incidentbestrijding luchtvaartuigen over het incident, het mogelijke scenario en het verkenningsplan.
1.1.5.	Vraagt toestemming voor gebruik banenstelsel, indien van toepassing.
1.1.6.	Kiest persoonlijke beschermingsmiddelen en andere veiligheidsmaatregelen (afhankelijk van de situatie)
1.1.7.	Stelt de kwalificatie vast, indien hiertoe bevoegd.
1.1.8.	Ziet toe op de voertuigopstelling en corrigeert indien nodig.
1.1.9.	Bereidt zich mentaal voor.
1.2	Keuzes en dilemma's
1.2.1	Kiest persoonlijke beschermingsmiddelen en andere veiligheidsmaatregelen die nodig zijn bij het bestrijden van het incident.
1.2.2	Moet de aanrijroute, opstelling van de voertuigen en aanpak van het incident kiezen terwijl zijn informatie niet compleet is en hij het incident niet heeft gezien.
1.2.3	Bij zicht op het incident: houd je je aan standaardprocedures of wijk je hier gemotiveerd van af.
Kerntaak 2 Verkennen van het incident	
2.1	Werkzaamheden
2.1.1	Verkent of laat de manschappen incidentbestrijding luchtvaartuigen methodisch en veilig verkennen conform het verkenningsplan.
2.1.2	Weegt de invloed van de evacuatie af op de te volgen inzetactiek.
2.1.3	Vormt een definitief beeld en houdt rekening met mogelijke escalatie.
2.1.4	Schaalt, indien nodig, op.
2.1.5	Stelt tactisch plan en of voertuigopstelling bij indien nodig.
2.1.6	Werkt volgens vaste procedurele volgorde en raadpleegt hierbij crashkaarten.
2.1.7	Geeft leiding, controleert en ziet toe op gebruik blusmiddelen en blustechniek(en) en corrigeert waar nodig.
2.1.8	Stemt af met OSC / AFO en / of luchthavenautoriteit.
2.1.9	Heeft contact met de piloot, indien van toepassing op de luchthaven.
2.1.10	Geeft een situatierapport aan de meldkamer indien voor hem van toepassing.
2.2	Keuzes en dilemma's
2.2.1	Moet analyseren in een dynamische omgeving en snel komen tot een inzetactiek.
2.2.2	Moet de risico's afwegen tegen het beoogde resultaat na overleg met OSC, AFO of derden.
2.2.3	Moet bepalen of en wanneer hij opschaalt.

- 2.2.4 Moet een afweging maken tussen veilig optreden en de operationele belangen van de luchthaven, overige hulpverleners en derden.

Kerntaak 3 Bestrijden van het incident

3.1 Werkzaamheden

- 3.1.1 Zet in op de hoogste prioriteit en geeft leiding aan de bluseenheid die onder zijn bevel staat.
- 3.1.2 Zet personeel en materieel doelmatig in.
- 3.1.3 Verzamelt voortdurend feiten over de ontwikkeling van het incident, controleert het effect van de werkzaamheden, anticipeert op ontwikkelingen en stelt, zo nodig, de inzet bij.
- 3.1.4 Onderhoudt communicatie met zijn eigen eenheid, OSC/AFO en overige hulpverleningsdiensten en instanties.
- 3.1.5 Geeft een situatierapportage aan de toren en/of havenautoriteit, OSC/AFO/CoPI.
- 3.1.6 Geeft gewondennest door aan OSC/AFO/CoPI.

Brandbestrijding buiten:

- 3.1.7 Bereikt 90% knock down en houdt deze situatie stand / bedient de monitor (bij Koninklijke Luchtmacht).
- 3.1.8 Creëert een overleefbare situatie en houdt deze in stand, stuurt de bluseenheid zo nodig bij.
- 3.1.9 Monitort het toepassen van de blustechniek en -middelen.
- 3.1.10 Bepaalt de locatie van de verzamelplaatsen en/of gewondennesten.
- 3.1.11 Geeft de OSC of AFO de gevraagde informatie.

Brandbestrijding binnen:

- 3.1.12 Stelt prioriteiten ten aanzien van blussen of redden.
- 3.1.13 Creëert een overleefbare situatie en houdt deze in stand, stuurt de bluseenheden zo nodig bij.
- 3.1.14 Monitort de bevrijding en/of redding van mensen.
- 3.1.15 Monitort de ventilatietechnieken, blustechnieken en -middelen.
- 3.1.16 Geeft een sitrap aan de OSC, AFO of bevelvoerder buiten.
- 3.1.17 Werkt samen met de overige hulpverleningsdiensten en instanties.

Technische hulpverlening:

- 3.1.18 Assisteert bij het veiligstellen van het luchtvaartuig.
- 3.1.19 Bewaakt continu de veiligheid van de slachtoffers en hulpverleners.
- 3.1.20 Bepaalt de toegang tot het luchtvaartuig.
- 3.1.21 Bepaalt samen met de GHOR de volgorde van bevrijding.
- 3.1.22 Bepaalt de hulpverleningstactiek en -materiaal.
- 3.1.23 Werkt samen met overige hulpverleningsdiensten en instanties.

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen:

- 3.1.24 Monitort het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.
- 3.1.25 Monitort de wijze van stabiliseren en/of opruimen.

3.2 Keuzes en dilemma's

- 3.2.1 Moet omgaan met arbeidshygiënische uitgangspunten in een dynamische omgeving en met uitzonderingsbepalingen van de Arbowetgeving zonder dat de veiligheid in het geding komt.
- 3.2.2 Moment van beoordeling: is de situatie 90% knock down behaald of niet.

- 3.2.3 Moet een afweging kunnen maken tussen veilig optreden, veiligheid inzittenden en belangen de operationele belangen van de luchthaven, overige hulpverleners en derden.
- 3.2.4 Moet beslissingen nemen, soms onder tijdsdruk, op basis van onvolledige informatie, tegenstrijdige belangen in een dynamische omgeving.
- 3.2.5 In welke mate laat je druk van uit de omgeving of gedrag van personen van invloed zijn op je handelen.
- 3.2.6 Weegt af: slachtoffers/bagage naar buiten brengen of laten zitten voor onderzoek.
- 3.2.7 Weegt af: uit elkaar trekken restanten vliegtuig of intact laten voor onderzoek.

Kerntaak 4 **Herstellen na het incident**

4.1. Werkzaamheden

- 4.1.1. Monitort de nablissing en zorgt voor eventueel aanvullende maatregelen.
- 4.1.2. Monitort de assistentie bij het herstellen van het schadegebied naar de oorspronkelijke situatie.
- 4.1.3. Coördineert de personele en materiële nazorg.
- 4.1.4. Evalueert het incident met zijn eenheid.
- 4.1.5. Evalueert zijn eigen functioneren.
- 4.1.6. Organiseert en neemt, na een traumatische ervaring, deel aan een nazorgtraject.
- 4.1.7. Maakt rapport incident op.

4.2. Keuzes en dilemma's

- 4.2.1. Weegt af: een oppervlakkige of grondige evaluatie.
- 4.2.2. Weegt af: verbeterpunten individueel of plenair bespreken.
- 4.2.3. Keuze: wanneer meerdere om ondersteuning vragen bij evaluatie en traumaverwerking.
- 4.2.4. Moet afwegen wanneer arbeidshygiënische maatregelen nodig zijn.
- 4.2.5. Kiest het juiste moment voor inzetgereedheid van zijn eenheid.
- 4.2.6. Is de brandweer met personeel en materieel nog inzetbaar voor de dekking van de luchthaven.

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen bevindt zich op mbo 3 werk- en denkniveau.

Voor de functie is minimaal MBO 3 werk- en denkniveau vereist en het diploma bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfstandig en kritisch naar zijn eigen handelen te kijken en feedback te vragen. De bevelvoerder incidentbestrijding luchtvaartuigen krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en weegt af wat hij hier mee moet doen.

Hij geeft zijn leer- en oefenbehoeften aan bij zijn leidinggevende. Hij maakt een plan voor om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. De invulling hiervan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werknemer en werkgever.

Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van het kwalificatiedossier is een clusterwerkgroep (CWG) samengesteld. Deze bestaat uit een combinatie van vertegenwoordigers uit het veld en vertegenwoordigers van het NIPV. Zie bijlage 1 voor de bezetting van deze groep.

De volgende stappen zijn genomen:

- > Op basis van de behoefte uit het veld heeft een werkgroep namens het CCBL een inhoudelijk voorstel gedaan voor verbetering van het bestaande kwalificatiedossier. Deze werkgroep vormt de vertegenwoordiging namens het veld in de CWG.
- > Het NIPV heeft het voorstel voor verbetering van het kwalificatiedossier omgezet in het nieuwe format voor kwalificatiedossiers.
- > Dit voorstel is besproken met de CWG.
- > Vervolgens heeft het NIPV het dossier verder uitgewerkt.
- > Deze is per mail voorgelegd aan de CWG.
- > Aanpassingen zijn verwerkt en voor definitieve afronding voorgelegd aan de CWG.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Clusterwerkgroep Vliegtuigbrandbestrijding
Onder regie van:	Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding
Met instemming van:	CCBL
Vastgesteld door:	Werkveldadviescommissie Vliegtuigbrandbestrijding
Versie:	1.0
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Harmonisatie met actuele kwalificatiedossiers overheids- en bedrijfsbrandweer (15 juni 2021) Wijziging naamgeving functie en wijziging verantwoordelijkheid onderhoud en beheer per 1 januari 2025 op verzoek van CCBL.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam bij brandweerorganisaties op luchthavens ligt bij de werkgroep Vakbekwaamheid Incidentbestrijding luchtvaartuigen.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Kwalificatiedossier Manschap A, versie 0.8, 16 juni 2017
- > Kwalificatiedossier manschap vliegtuigbrand-bestrijding, versie: 1.0, 15 juni 2021
- > <https://www.mбораad.nl/begrippenlijst>
- > Competentiewoordenboek BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)

Bijlage 1 Namenlijst

Clusterwerkgroep Vliegtuigbrandbestrijding

leden	organisatie
1	Lelystad Airport / voorzitter CCBL
3	Koninklijke Luchtmacht
1	Rotterdam The Hague Airport
1	Amsterdam Airport Schiphol
2 (decaan en onderwijskundige)	NIPV

Bijlage 2 Begrippen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepsgroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.